

Pedagógiai Programja

2021

Intézmény OM - azonosítója: 036941	Intézményvezető neve: Szamosyné Gellén Mária
Legitimációs eljárás	
/2021 határozatszámom elfogadta: <i>Nagy Gábor Zoltán</i> nevelőtestület nevében <i>Kassai Zsuzsanna Anna</i> alkalmazotti közösség nevében /2021 határozatszámom jóváhagyta: <i>Szamosyné Gellén Mária</i> intézményvezető aláírás	Véleménynyilvánítók: <i>Szamosyné Gellén Mária</i> szülők közössége nevében Egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte: <i>[Signature]</i> fenntartó nevében
	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: Óvoda irattára	Érvényes: A kihirdetés napjától 2021.09.20. visszavonásig
Verziószám: 1/2021.	Készült: 1 / 1 eredeti példány

Tartalom

1. Bevezető.....	4
2. A pedagógiai program jogszabályi háttere.....	5
3. Az óvoda bemutatása.....	6
4. Az óvoda jellemző adatai.....	7
5. Pedagógiai Program küldetése.....	8
6. Gyermekkép, óvodakép	9
7. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	10
8. Az intézmény belső továbbképzési rendszere.....	11
9. Tárgyi adottságok és feltételek	11
10. A program nevelési feladatrendszere	14
11. Az óvoda egészségvédő programja	16
12. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén.....	23
13. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	24
14. Érzelmi, erkölcsi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása	25
15. A játék, a tevékenységben megvalósuló tanulás, és munka helye a programban	27
16. A különböző tevékenységi formák és színterek bemutatása	32
17. Külső világ tevékeny megismerése.....	45
18. Munka jellegű tevékenység.....	50
19. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	54
20. A gyerekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek.....	55
Az óvoda integrációs programja	56
21. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok	58
22. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	58
23. Az óvoda kapcsolatrendszere	62
24. Pedagógiai munka dokumentálása:	63

A pedagógiai programot készítette:

Programunkat Szamosyné Gellén Mária által írt „Megújítva megőrizni, megújulva fennmaradni” óvodai nevelési programot adaptálta és a Szigligeti Napközi Otthonos Óvoda nevelési programját ez alapján készítette el az óvodavezető.

1. Bevezető

„Mi a szeretettel nem elégszünk meg.

Hirdetjük, hogy szeresd és ismerd meg a gyermeket.

Ismerd meg, hogy igazabban szerethessed,

hogy mélyebben védelmezhessed,

jobban nevelhessed!”

(Nagy László)

A fenti idézet hűen tükrözi óvodánk és az ott dolgozók gyermekekhez fűződő viszonyát. A Pedagógiai Programunkban a hangsúlyt az egyre fokozódó természeti és környezeti problémák felismerésére és tudatosítására helyezzük, ezt szeretnénk a gyermekekben tudatosítani. A Programunkban a környezetvédelmet és a fenntarthatóság pedagógiáját beépítjük a nevelési folyamatba. Támogatjuk a gyermek egyéniségének kibontakozását, és elfogadjuk őket olyanak, amilyenek valójában. Ez a kulcsa annak, hogy a gyermekek jól érezzék magukat. Mindehhez a játék feltételeinek biztosítása, a programhoz készített mondóka, mese, dal, drámajáték gyűjtemény áll a segítségünkre, kiegészítve az óvoda dolgozóinak személyiségével, a természet közelségével. Azt gondolom, hogy az általunk felkínált lehetőségek biztosítják, hogy gyermekeink megfelelő magabiztossággal, a világra nyitottan indulnak, tarisznájukban pogácsával, hogy megvívják a maguk csatáit.

Szamosyné Gellén Mária

2. A pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvények

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Kormányrendeletek

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2016/679. számú rendelet - Európai parlament és a Tanács (EU) általános adatvédelmi rendelete, GDPR- törvény Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról Irányelv: A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve

A pedagógiai program tartalmát befolyásoló további dokumentumok:

- • Az óvoda Alapító okirata

3. Az óvoda bemutatása

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyt semmiféle előítéletnek. Óvodánk Pedagógiai Programjával, a meglévő személyi és tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek fejlődését.

Az intézmény Veszprém megyében, a Tapolcai-medence hegyei által körül ölelt Szigliget községben található. Az óvoda épülete a falu központjában, az iskola szomszédságában helyezkedik el. Az épület az 1980-as évek elején lett újjáépítve, amely 2004 óta egy vegyes csoporttal működik. Intézményünkbe a helyi lakosok gyermekein kívül a szomszédtelepülésről, Hegymagásról is fogadunk gyermekeket.

A férőhelyek száma 25 fő, ez minden évben teljesen fel van töltve, illetve Képviselőtestületi határozattal 10%-ban lehetőségünk van ennél több gyermek befogadására is. A csoport vegyes összetételű.

Rendelkezésre áll, két felszerelt csoportszoba, külön mosdóval. Az előtér ad lehetőséget az öltözők kialakítására. Az óvodához tágas udvar tartozik, sok növényvel, megfelelő mozgási lehetőségeket felkínáló játékokkal. A csoportszobák esztétikusak, egyediek, tükrözik az ott dolgozók egyéniségét. A gyermekek számára nyugalmat, otthonosságot sugároz. Természetes

anyagokat felhasználva rendeztük be csoportszobáinkat, ahol a gyermekek számára játéktevékenységet ad biztosítunk.

Környezeti adottságaink elősegítik, hogy óvodánkban a gyerekek, a szülők és a munkatársak egyaránt felszabadultan és kellemesen érezzék magukat.

A mi óvodánk, olyan természetközeli és vonzó óvodai környezet, ahol óvodásaink biztonságban érzik magukat, ahol kitárul előttük a felfedezésre váró világ, melyben megtanulnak biztonsággal eligazodni és tájékozódni. Szeretettel élnek meg mindennapjaikat, gyermeki kíváncsiságukat, érdeklődésüket, gondolataikat kifejezhetik. Megismerik és gyakorolhatják az egészséges életvitel szokásait.

Pedagógusaink továbbképzéseken vesznek részt, a dajkák is szívesen képzik magukat. A szülők nagy lelkesedéssel támogatnak bennünket a programok megvalósításában. Segítségükkel tudjuk megvalósítani a gyümölcs és zöldség napjainkat. Gyermekeink nagy örömmel fogadták, hogy kis műsorral lephetik meg az Idősek napján résztvevőket. Jó kapcsolatot ápolunk a fenntartónkkal, Szigliget Község Önkormányzatával. Támogatásukkal szintén sok programot tudunk megvalósítani.

Természetközeli Óvodai Nevelési Programunkat a helyi adottságokat és lehetőségeket kihasználva készítjük el, ami kiegészül a számunkra fontos érzelmi intelligenciát fejlesztő tevékenységek, mint a mesélés, mondókázás, éneklés, drámajáték.

4. Az óvoda jellemző adatai

A köznevelési intézmény adata

Az óvoda neve: **Szigligeti Napközi Otthonos Óvoda**

címe: **8264 Szigliget Kossuth u. 51.**

Om. azonosító: **036941**

A program neve: **Szigligeti Napközi Otthonos Óvoda**

Természetközeli Pedagógiai Programja

Az óvoda felügyeleti szerve:

Szigliget Község Önkormányzat Képviselő testülete

Jogállása: **Önálló jogi személy**

Gazdálkodása: **Részben önállóan gazdálkodó**

Alaptevékenysége: **851020 Óvodai nevelés**

Szakfeladatai:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

104037 Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

A program érvényességének ideje: **Határozatlan időre**

5. Pedagógiai Program küldetése

Az a gyermek érzi jól magát a bőrében, amelyiket elfogadnak olyannak, amilyen ő maga valójában. Azt valljuk, hogy nevelésünkkel elfogadjuk a gyermekeket olyannak, amilyenek valójában, és támogatjuk személyiségük egyéni tempóban történő fejlődését. Minden gyermek más-más egyéniség, amit figyelembe veszünk a mindennapjainkban. Ahhoz azonban, hogy az utat megtaláljuk hozzájuk, segíteni tudjuk fejlődésüket, a legmegfelelőbb eszköz a kezünkben a mondókázás, mesélés, éneklés, a drámajátékok használata, a cselekvés közbeni ismeretátadás, a környezet megismerése, az alkotás.

Vállaljuk, hogy olyan nyitott, önálló véleményüket kifejezni képes, aktív, alkotni szerető gyermekeket indítunk útjukra, akik szívesen fogadnak be új információkat, képesek a mai iskolai elvárásoknak megfelelni. Ez csak úgy érhető el, ha jól érzik magukat, érzelmileg biztonságban vannak.

Mindezt szoros együttműködésben tesszük a családokkal. Ápolva a kapcsolatot közös programok, munkadélutánok és tematikus, segítő szülői értekezletek megszervezésével.

Önmegvalósítás

Középpontba helyezve a gyermeket, lehetőséget nyújtunk a személyiség kibontakoztatására. A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján, a drámajáték elvei alapján történik, segítségül hívva a mondókákat, meséket, dalokat.

Lelki- testi biztonság

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermek mindenk felett álló érdekének figyelembe vételével.

A gyermeknek adott szeretetünktől megnyílik a fejlődés lehetősége, - a megszerzett biztonságérettől – egészséges személyiségű gyermek fejlődik.

Óvodánk minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal közösségünk munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

Gyermekközpontúság

A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására törekszünk. Alapul vesszük a gyerekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az éres sajátos törvényszerűségeit. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, és képességeit, biztosítva mindenki számára az egyenlő hozzáférést, jogainak érvényesítését. A gyerekek önállóan, és személyes érdeklődéstől vezetve, tevékenységeken keresztül fedezték fel a világot.

Alapelvek:

- mesemondás, mondókázás, közös játék pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatban
- éneklés, tánc fontossága
- mozgás, kézművesség, alkotás kifejező ereje
- kapcsolatteremtés a bennünket körülvevő világgal, élő, élettelen környezettel, a környezet védelme
- emlékeztetés, önfeledt, felszabadult pillanatok szerzése

6. Gyermekkép, óvodakép

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében. Fontosnak tartjuk, hogy környezetükben jól eligazodjanak, problémájukra saját megoldást találjanak, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek.

A befogadás során törekszünk a családi légkör megteremtésére, amely a lehető legoptimálisabbá alakítja a gyermekek óvodánkhoz való viszonyát.

Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát.

Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő, és érzelmetli iskolásokká váljanak.

A mi óvodásaink egészséges és edzett, a világra nyitottan tekintő gyerekek. Szeretik felfedezni, megismerni vonzó lehetőségeket felkínáló óvodai világunkat. Mindig örömmel tevékenykednek, szeretik közös óvodai programjainkat, melyben egyéni fejlettségüknek megfelelően vehetnek részt. Tisztelik és megbecsülik környezetünket, elsajátítják alakító és fenntartható szokásait, a kulturált életvitelt. Társas kapcsolataikat is a kölcsönös tisztelet, az egymásra odafigyelés jellemzik.

Válják belőlük természetet óvó, meséket szerető és értő gyermek óvodáskor végére. Képesek legyenek önmaguk megismerésére, fedezzék fel az összefüggéseket a világban, képesek legyenek ebben a rendszerben önmagukat elhelyezni, kapcsolódni másokhoz, és megtalálni saját helyüket az őket körülvevő világban.

7. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

Humán erőforrás

óvodapedagógus	2 fő
dajka	1 fő
takarító, konyhás	1 fő
védőnő (külső szakember)	1 fő
logopédus (külső szakember)	1 fő

A nevelőtestület képzettségi mutatói

óvónőképző főiskolát végzett	2 fő
szakvizsgával rendelkezik	1 fő

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

Továbbképzés	résztevők száma
Az óvodás gyermekek körében előforduló pszichés zavarok	1 fő
Korszerű szemlélet az óvodai környezeti nevelésben	2 fő
Mese szerepe az óvodás és kisiskolás gyermek személyiségfejlődésében	2 fő
A „boldogságórák” elméletének és módszertanának elsajátítása a pedagógusok és gyerekek érzelmi intelligenciájának valamint pozitív gondolkodásának fejlesztése érdekében	1 fő
Az egészségnevelés lehetőségei a közoktatási intézményekben	1 fő
Az érzelmi intelligencia fejlesztése az egyes életkorokban és a különböző élethelyzetekben	1 fő
Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer használata	2 fő

A tevékenységek központú pedagógiák alkalmazása	1 fő
Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, tanfelügyeleti ellenőrzéshez, minősítéshez	2 fő
Agresszió és konfliktuskezelés óvodapedagógusoknak	1 fő
Játékra fel! A játék alkalmazása az oktatásban és a nevelésben	2 fő
Zenei képességfejlesztés, játékok, zenehallgatás az óvodáskorúak és kisiskolások számára.	1 fő

Az intézmény támogatja a pedagógus és nem pedagógus kollégák nem akkreditált képzéseken való önkéntes részvételét is. A továbbképzéseken szerzett ismeretek átadása az ott kapott jegyzetek továbbadásával és beszámolóval történik. A mindenki által használhatónak, követendőnek vélt dolgokat beépítjük a napi rutinba.

8. Az intézmény belső továbbképzési rendszere

Az intézményben dolgozók továbbképzésének tervezésénél az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- megfelelően haladjon előre a pedagógus életpálya modellben,
- hozzájáruljon az intézmény fejlődéséhez,
- átadja tudását más pedagógusoknak, és tanuljon másoktól
- szakmai közösségekben, hálózatokban vegyen részt,
- reflektív magatartást alakítson ki saját pedagógiai gyakorlatával szembe

A dajka kompetenciájának fejlesztése érdekében az intézményünkben a nem akkreditált képzéseken a dajkák is részt vehetnek. Jól együttműködve a környező óvodákkal lehetőségeket teremtünk a különböző témákban való tájékozódásra. Támogatjuk az autodidakta módon történő ismeretbővítést.

9. Tárgyi adottságok és feltételek

A helyi programunk megvalósításához szükséges tárgyi eszközöket pályázatok útján, és a fenntartó segítségével szerezzük be.

Udvarunk teret ad a gyerekek nagy játék-, és mozgásigényének kielégítéséhez. Ligetes, füves területén a mozgásfejlesztő eszközök változatos játéklehetőséget biztosítanak óvodásaink számára. Az óvoda udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől. Csoportszobánk berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen a gyermekek testméreteinek. Játékeszközeit a belső igényeiknek megfelelően, önállóan választhatják ki, mindezek biztonságukat, kényelmüket szolgálják, melyek változatos színükkel, formájukkal, harmóniát sugároznak a környezetükben. Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság és a praktikusság jegyeit mutatja, a helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználása érvényesül. A gyerekek által használt eszközöket, játékokat körültekintően vásároljuk meg, pl.: nincs mérgező festékkel bekenve, nem káros a környezetre, figyelembe véve a csoport életkori, nem béli összetételét. A csoportszobában mesesarok van, a meghitt mesemondást, és hallgatást szolgálva. Cél, hogy a csoportszobának egyéni hangulata, arculata legyen. A szülőkkel való kapcsolattartás érdekében a fogadóórát, és a megbeszéléseket az irodában tartjuk.

Helyiségek funkciója	száma	felszereltsége
Csoportszoba	2	2. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez JEGYZÉK a nevelési- oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
öltözők	1	
mosdók	1	
óvodavezetői szoba	1	
ebédlő	0	
tálalókonyha	1	
udvar	1	
felnőtt mosdó,	1	
tornaszoba	0	

Hetirend

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít.

Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán. Csoportnaplóban vezetendő, melyek a délelőtti udvari, délutáni játékba integrált tanulási tevékenységek.

A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötelező formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. Mozdítható szabályjátékokat a mindennapos testnevelés keretein belül a gyerekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk.

Napirend

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását. A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk. A felajánlott, választható műveltségtartalmat, integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők. Ügyelünk arra, hogy minden nap legyen helye, ideje a mesélésnek. Fontos, hogy a mindennapi élet mondókái épüljenek be a napirendünkbe, így adva egy kiszámítható biztonságot a gyermekek számára. A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi a csoport szokásait és igényeit.

Szervezett tanulás formái: kötelező, közvetve kötelező, kötetlen

Szervezett tanulás munkaformái: frontális, kiscsoportos, mikro csoportos, egyéni

IDŐKERET	TEVÉKENYSÉGEK	
	3-4 ÉVESEK	5-7 ÉVESEK
7-9 ÓRÁIG	Szabad játék Tízórai Mozgásfejlesztés (kötelező, vagy kezdeményezett) Felajánlott, választható tevékenységek	Szabad játék Tízórai Mozgásfejlesztés (kötelező, vagy kezdeményezett) Választható, vagy kötelezően választható tevékenységek
11.30-IG	Játék a levegőn	Játék a szabadban
11:50 ÓRÁTÓL	Testápolás, ebéd, testápolás	Testápolás, ebéd, testápolás
15.00-IG	Pihenés	Pihenés
15:30-IG	Testápolás, uzsonna	Testápolás, uzsonna
16:30-IG	Szabad játék, hazamenetel	Szabad játék, hazamenetel

10. A program nevelési feladatrendszere

Az egészség és környezeti nevelés alapelvei

A természetközpontú nevelés feladata, hogy lehetőséget és segítséget kell biztosítani a gyerekek számára, hogy megtapasztalhassák, megismerhessék, megszerethessék a természetet, hogy értékrendjükbe valós súlyának megfelelően, alapvető értéként épüljön be. Egy újfajta hozzáállást kell biztosítani, melynek elemei: a megértés, a szeretet, és a felelősségérzet.

A gyerekek számára, már az is élmény, hogy a természetben lehetnek. Magukkal hozzák mindennapjaik számos terhét, a hangos beszédet, figyelmetlenséget, az elfojtott mozgásigényből adódó nyugtalanságot. Bár az erdő valamikor természetes környezetünk volt, a ma emberének át kell állni a hullámhosszára, ha szeretnénk, hogy titkait feltárja, és

igazi élménnyel ajándékozzon meg minket. Ezt az átállást csak tudatos pedagógiai munka eredményeképpen tudjuk elérni.

Joseph Cornell természetpedagógus szerint a természetben való tanulásnak négy lépcsőfoka van:

Az első a lelkesedés felébresztése. Lelkesedés nélkül semmi értelmeset nem lehet meg tapasztalni a természetben. Őszinte, mély, szenvedélyes érdeklődéssel és fokozott figyelemmel forduljunk a természet felé, mert a nélkül semmit sem tanulhatunk, taníthatunk. A tanulás másik feltétele az összpontosított figyelem. A lelkesedés nem elég, ha gondolataink szétszórtak, nem lehetünk tudatában a bennünket körülvevő világnak. Lelkesedésünket egyetlen pontra kell összpontosítanunk, így egyre jobban tudatában leszünk annak, amit látunk, szagolunk, vagy elképzelünk. A természet közelében végzett játékos tevékenység biztosítja, hogy a megszerzett tapasztalatok mélyebben, tartósabban épüljenek be a gyermekek tudatába és lelkébe, érték és érzelem világukba.

A harmadik fok a közvetlen tapasztalás. Az összpontosított figyelem belső békét és nyitottságot teremt, amely lehetővé teszi, hogy a természetet közvetlen meg tapasztaljuk, anélkül, hogy szellemünk ebbe beavatkozna. A tapasztalás tudatunk mélyebb rétegeit nyitja meg. A természet mindig csodálatos, csak saját nyugtalanságunk az, mely megakadályozza, hogy ezt a csodát gyakrabban átéljük.

Negyedik fok, az élmények megosztása másokkal. Rendkívül fontos, hogy a felfedezett élményeinket másokkal megoszthassuk, és felismerjük a felfedezés örömét. Mindenki más és más marad meg a természetből, amit meg kell fogalmaznia, ki kell mondania, hiszen így tudatosan igazán az átélt élmény.

Hallottam és elfelejtettem

Láttam és emlékszem rá

Csináltam és megértem

(kínai közmondás)

Pedagógiánk alapelve, hogy a gyerekek a külső világ megismerése során természetről tanuljanak, így váljanak környezettudatosak, védjék a természetet. Minden gyermekben él a kutató felfedező szellem különösen, ha számára ismeretlen, új, izgalmas környezetbe kerül. A gyerekek számára sokkal hatékonyabb a tapasztalatszerzés útján megszerzett ismeret, ami aztán örökre bevésődik, és a sajátjának tekinthet. Cél, hogy a főszerep a gyermekeké legyen és az óvodapedagógus csak irányítson, segítséget adjon. A látszat ellenére ez a feladat mégis roppant fontos: a gyerekeknek összeállított feladatokat, tevékenységeket úgy kell megszervezni, összeállítani, hogy a kérdésekre adott válaszokból végül összeálljon az ismeretanyag. Ez a típusú pedagógiai munka lényegesen magasabb szintű felkészülést, szakmai és pedagógiai tudást, rengeteg háttérmunkát követel meg az óvodapedagógustól.

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi, lelki fejlődésük elősegítése.

Feladatok

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Gondozás során kiemelten kezeljük a gyermekek komfortérzetének kielégítését. Fontos az egészséges követelményrendszer kialakítása, a következetesség, a személyes példamutatás, melyet a dajkával együtt közvetítünk. Az önkiszolgálási feladatok elvégzése közben bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolat kialakítására törekszünk, ezzel megalapozva az egészségügyi feladatok szokásrendszerének elmélyítését. Testápolási és öltözködési teendők során, saját felszerelésük használatára és önállóságra ösztönözzük a gyermeket. Étkezésnél törekszünk a kulturált étkezési szokások elsajátítására, és az egészségmegőrző, korszerű táplálkozási szokások megteremtésére. A szülők figyelemmel kísérhetik a kifüggesztett táblázatokon a tápértéket, allergén anyagokat

11. Az óvoda egészségvédő programja

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda

dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Ezért az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések, a mesélés. A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének,

túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jogos szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl -ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közre működjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban – minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.
- (6)

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek

megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

- Szervezzenek az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen alkalmanként egy gyümölcs- és zöldségnapot.
 - Adjanak tanácsot, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi, barna kenyér.
 - Óvodai napirend keretében ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
 - A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.
 - Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, dalokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvodapedagógusok. A legvonzóbbak a kóstolók.
 - Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvónők, a boltokban kapható minden féle tejterméket vásárolnak a gyerekek és kóstolják végig az óvodában a kínálatot. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.
- A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzék a gyermekeket, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztására. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek, ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés estén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelel ő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizeznek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszegyenyítésétől. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

Mindennapos testnevelés, testmozgás:

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítsunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap tartózkodjanak a szabadban.

Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az óvodapedagógus szervezzen napi kocogó-futó lehetőségeket. Ovikör, a gyermekek meghatározott futópályán, önmaguk döntsék el, mennyit futnak.

Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés és a téli időszakban szánkózás, csúszkálás, a lehetőségek szerint korcsolyázás

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda legfontosabb mozgás fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész, Legyen füves, homokos, betonos rész is. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok szép virág, cserje, ízlésesen kialakított gyermek virágos kert.

A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvarán legyen olyan zártabb udvarrész, ahol énekes játékokat játszhatnak a gyermekek.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be.

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren

is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk:

- csapok elzárása
- folyékony szappan használata
- levegő minősége a csoportszobában
- közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar).

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hason a szülőkre, hogy több rétegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, ízléses öltözködés előnyéről. (nyáron kalap és fényvédőkrém használata)

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön.

Emellett a néhány percre tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A rövid ideig tartó, szervezett mikro-csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

Öltözködés

Az óvodapedagógus elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítva, ellenőrizve a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban) fektetjük le a gyermekeket. Az elalvásukat segítjük biztonságot adó

szokásrendszerrel, pl. altató mondókával, mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítjuk. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában havonta és a gyermek minden megbetegedése alkalmával. A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtyük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át az altató hatására kialakult szendergés állapotát.

12. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek.
 - A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
 - Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltönek vizet a kancsóból.
 - Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
 - Esztétikusan terítönek, higiénikusan étkezönek.
 - Étkezés közben halkán beszélgetnek.
 - Teljesen önállóan öltözönek.
 - A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket önállóan befűzik, bekötik.
 - A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
 - A környezetükben igyekezönek mindenütt rendet tartani.
 - Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Mindent megteszünk az óvodánkba járó gyermekek egészségének megőrzése és betegségek megelőzése érdekében.

Kialakítandó és rögzítendő szokások

Táplálkozási szokások:

- megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában
- esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
- helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat,
- nyugodt étkezés,
- étkezés közbeni helyes viselkedés.
- segédkezés, majd önálló munkavégzés (naposi, és önkiszolgáló munka).

Megvalósítandó feladatok:

Egészséges környezet megteremtése

Környezetvédelem,
Madárvédelem
Biztonságos eszközhasználat, munkajellegű
és kerti munka tevékenységeknél.
Újrahasznosítás és fenntartható fejlődést
közvetítő mintaadás

Betegség megelőzés

Ápoltság, gondozottság, higiéniai szokások
megjelenítésével pozitív alakító
tevékenység

Testi – lelki egészség

A helyes és következetes napi életritmus
(napirend és szokások) megtartása.
mentálhigiénés játékok és gyakorlatok
alkalmazása, mondókák, mesék,
drámajátékok a lelki egészség szolgálatában

Pedagógus életvitele

Az egészséges táplálkozás, szokásrendszer
kialakítása során mintaadás
Környezetkultúra alakításában példaadás

13. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi. Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotó készségét különbözőségeket. Az anyanyelvi neveléshez használt mesék, mondókák már nem csak ezt a célt szolgálják, hanem az érzelmi intelligencia fejlesztésének eszközei is. Így az általunk összegyűjtött mondókák, mesék már kipróbált módszerek melyeket az óvodai eseményeket irányító témakörökhöz rendeltünk hozzá.

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

Feladataink:

A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /.

Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.

A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.

Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.

Anyanyelvi játékok alkalmazása.

Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása

Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, színvonalas előadások látogatása.

Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.

Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése.

A gyermek számára biztonságos, ingergazdag környezetet teremtünk, ahol lehetőséget biztosítunk, hogy kibeszélje magát.

Az óvónő kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra készíti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti. Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket. Spontán és tervezett helyzetek (beszélgető kör, önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolatainak kifejezését. Pozitív mintaadással és szabálykövetéssel (javítgatás elkerülésével) fejlesztjük beszédkultúrájukat.

A beszédfejlődésben lemaradt gyermekek fejlesztését szakképzett logopédus végzi.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.

Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.

Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak

Mutassanak érdeklődést az új és ismeretlen kifejezések iránt. A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg. Alakuljon ki nyelvi felettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

14. Érzelmi, erkölcsi nevelés, szociális tapasztalatok biztosítása

Mindennapi pedagógiai tapasztalataink igazolják, hogy az azonos életkorú gyerekek között is eltérések vannak személyiségük fejlettsége között. Az egyén boldogulása függ attól, hogy rendelkezik-e az önelemzés, önértékelés és az önfejlesztés képességével.

Nevelőmunkánkban fontos, hogy mennyire tudjuk engedni és elfogadni a gyermekek önálló törekvéseit. Hol vannak az ésszerű korlátok, amelyen túl a gyermek már sérti a csoport többi tagjának érdekeit. Az érzelmi élet fejlesztésének, az erkölcsi nevelésnek és a szociális tapasztalatok biztosításának a meséken, mondókákon, dalokon kívül fontos eszköze a drámajáték, melyek használata szintén meghatározza óvodánk mindennapjait.

A drámajátékokban a megismerés és a fantázia együtt, egységben működik. A képzelet mozgásba lendíti a képességeket, átformálja a negatív, kellemetlen élményeket.

Jellemzi:

- kreatív erő, belső világ megjelenítése
- valóságban gyökeredzik, jövőbe orientált
- erősíti a lelki immunrendszert
- mozgáshoz kötött, kreatív

Drámajáték hatása:

- a gyerekek nyitottabbak kapcsolataikban
- toleránsabbak egymással
- szívesebben játszanak egymással
- bátrabban megfogalmazzák kérdéseiket
- önállóbban és kitartóbban keresnek megoldást problémahelyzetben
- nagyobb empátiával rendelkeznek
- könnyebben befogadják a másságot és az újat
- verbális kifejezőképességük magasabb

Célunk:

A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önértékesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése. Olyan gyerekeké, akik nyitottak az életen át tartó tanulásra, alkotók, barátságosak, megtalálják, követik a saját belső hangjukat és legmélyebb önmagukból építkeznek.

Feladataink:

Óvodába lépés előtt ismerkedés szervezése a felvételt nyert gyerekeknel.

Belsőleges, családi, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör biztosítása.

A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.

Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét. Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.

A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása. A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.

Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.

A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.

A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére, mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása. Mondókázással, ölbéli játékokkal, az intimitás megteremtése

A magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedés.

Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometriai felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.

Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.

Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.

Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez.

Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.

Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.

Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazza meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.

Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti kapcsolatokat.

15. A játék, a tevékenységben megvalósuló tanulás, és munka helye a programban

„Hacsak lehet, játszik a gyermek.

Mert végül a játék komolyodik munkává.

Boldog ember, ki a munkájában megtalálja a valamikori játék hangulatát.”

(Sütő András)

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége.

A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás).

Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erő próbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondatalkotást, és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítjuk.

Gyermekeink szükségletei, érdekei és igényei szem előtt tartásával törekszünk arra, hogy játéktevékenység közben jól érezze magát.

Gyermekeink a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, élményeiket. Ugyanakkor megoldási módot kapnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat és feldolgozhatják kellemes és kellemetlen élményeiket.

A játék az óvodáskorú gyermek egyik alapvető tevékenysége, amelynek pótolhatatlan szerepe van az egészséges és harmonikus testi-lelki-szellemi fejlődésben. A gyerekek játék során fedezik fel környezetüket és az őket körülvevő világot, illetve ezáltal ismerik meg saját képességeiket és korlátjaikat is.

A különböző fejlődési szakaszokban a gyerekeknek különböző játékokra van szükségük, melynek feltételeit az óvoda biztosítja. A változatosság és a játékok formáinak és tartalmának fokozatos gazdagítása elősegíti a szociális, fizikai és kognitív fejlődést egyaránt. A gyerekek a játék által ismerkednek környezetükkel, a világban zajló eseményekkel, a tárgyak különféle tulajdonságaival és a közösségi élettel. Segítségével szinte észrevétlenül tanulnak és fejlődnek, miközben mindez még élményt is nyújt a számukra. A játék hatással van a gyermek értelmi képességeinek fejlődésére, gazdagítja érzékelését, kreativitását és szociális képességeit. Ennek egyik legfontosabb feltétele, hogy a kicsinek lehetősége legyen kortársaival együtt játszani, illetve ő maga szabadon alakíthassa az egyes játékok folyamatát. A játékon keresztül a gyermek számos olyan készséget és kompetenciát sajátít el, amely nem csak az későbbi iskolai előmenetelben, hanem felnőttkorban is hasznára válik majd - fejlődik a szókincse, problémamegoldó képessége és logikus gondolkodása. Fontos, hogy a játék során a gyermekek minél felszabadultabbak legyenek és leljék örömeiket az egyes tevékenységekben, hiszen ezáltal gazdagítják érzékelésüket és a kreativitásuk is szabadon szárnyalhat. A gyerekek hamar nyitottá válnak az őket körülvevő világra, hiszen a kíváncsiság ott él minden gyermekben. Ez a kíváncsiság válik később a tanulás is tudás utáni vágy mozgatórugójává is. A közös játék által fejlődik az óvodáskorú gyerekek kapcsolatteremtő képessége, és megtanulnak igazi csapatjátékosként gondolkodni. Ebben az időszakban már nem csak egymás mellett, hanem pajtásaikkal együtt játszanak - megosztják a szerepeket és a tevékenységeket is.

Amint egyre idősebbé válnak, *az interaktivitás és az együttműködés* egyre nagyobb hangsúlyt kap és a gyerekek közti kommunikáció is kifinomultabbá válik. Az együttjátkozás során a gyerekek megtanulják kifejezni gondolataikat, meghallgatni társaikat és önálló véleményt alkotni a világ dolgairól. A játék közben kialakuló változatos helyzetek megtanítják a gyerekeket a megosztás és együttműködés előnyeire is, valamint ezáltal fejlődnek az olyan érzelmekre épülő képességek is, mint a barátság és figyelmesség.

A játék hatalmas örömforrást is jelent a gyermek számára! Ebben az időszakban a kicsik sokszor még nem a célban, hanem magában a játék folyamatában lelik örömeiket és abban, hogy mindezt megoszthatják pajtásaikkal. (Családivilág.hu)

A játékhoz szükséges feltételek:

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

-Hely

- Idő
- Eszköz
- Tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre. Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.

Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezük el a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre.

Ezáltal alakítjuk igényességüket is. A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa.

Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása. A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstruktív játékok
- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által felajánlott játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt,
- a témák, a helyek alternatíváit,
- a felhasználható eszközök többségét, a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- a részvételben,

- a felkínált szerepben,
- a játékszituáció elfogadásában,
- a játék idejében,
- játszótársat.

A felajánlott játékban együtt is játszhatunk a gyermekekkel, ha a játék folyamata, típusa, a gyermek azt igényli.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő.

A nevelés folyamatában nemcsak közvetlen és közvetlen irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk. Programunkban a játékot tartjuk az ismeretszerzés elsődleges színterének, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék a gyermek első és legfontosabb tevékenységformája.

JÁTÉKBA ÁGYAZOTT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK

E program szélesan értelmezi a tanulást. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán valósul meg. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és az óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. A műveltségi területek komplex megvalósítására törekszünk.

Cselekvéses, felfedezési tanulás:

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kíváncsiságára, kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Az utánzások, minta- és modellkövetési magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a

gyermeknek. A program felfogása szerint a tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás.

A gyermekek a tevékenységük befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett mozgástevékenységet tart.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez (Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

A szervezett tanulás formái

(Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas.)

Kötelező: mozgás, mese

Kötetlen: rajz, mintázás, ének-zene, a környezet megszerettetése, kézi munka, énekes játékok megismertetése, vers, dramatikus játék

A szervezett tanulás munkaformái

Mikrocsoportos: - rajz - mintázás- kézi munka, vers, a környezet tevékeny

Egyéni - részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait változtatatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemzés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások

adása a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a programnak.

Az óvodapedagógus törekedjen módszertani kultúrájának kiművelésére, kísérje figyelemmel a mese, mondóka, drámajátékkal kapcsolatos újdonságok, módszerek változásait.

16. A különböző tevékenységi formák és színterek bemutatása

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás , festés, mintázás, és kézimunka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése

Verselés, mesélés

Mese, mondóka , vers

Számunkra a mese a csend szigete. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyűjtésünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.

A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal hallgassanak mesét a gyerekek.

Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg,- és mesemondásra.

Kiemelt figyelmet kap óvodánkban a mesék használata, annak érzelmi intelligenciát fejlesztő mivolta miatt. A mai rohanó világban sajnos a gyermekek a családban nem mindig kapják meg a szükséges mennyiségű és minőségű mesét. Sokszor helyettesíti az élőszóban elmondott mesét a tv, vagy dvd nézése. Ez rendkívül káros a személyiségük fejlődésére, az amúgy is a külvilág által közvetített ingerekkel együtt véve. Az óvodában ezért nincs televízió. Csak az élő szóban elhangzott mesét támogatjuk , és valljuk annak helyességét.

A mese intelligencia fejlesztő hatása: Képesé tesz, hogy gondolatainkat szavakba öntsük , tárgyakat különböző nézőpontból tudjuk meghatározni, képesek vagyunk a térbeli problémák megoldására, testünkkel érzelmeket fejezünk ki, nő az önismereti képességünk, belső motivációnk, felismerjük az érzelmeket, az érzelmek közötti különbségeket, megértjük önmagunkat, és elfogadjuk, képesek vagyunk a természettel való kapcsolatteremtésre, a boldogság érzésére, felismerünk valóság összefüggéseit. A mese a valósághoz vezeti a gyermeket, azon a képi módon, amelyet maga is megért.

A mondókák szintén hozzátartoznak a mindennapjainkhoz, használatuk átjárja a napirendet, minden tevékenységet. A rövid, ritmikus mondókák szórakoztatják, tanítják a gyermeket, az együttlét, a testközelség pedig érzelmi biztonságot ad ehhez.

A játék az óvodások szinte minden érzékszervét bevonja a fejlődésbe. Láthatja a száj mozgását, hallja a hangokat, érzi az érintéseket, mozgásokat. A különböző egyidejűleg érkező ingerek, információk az agyban összekapcsolódnak, s ekkor az agykérgi kapcsolatok hatványozottan épülnek. Az agysejtek közötti idegi összeköttetések nagy része születéstől kb. 6 éves korig alakul ki és fejlődik, tehát az ölbeli játékoknak döntő szerepe lehet és van abban, hogy gyermekünk mennyire lesz okos, szépen beszélő, nyitott, kreatív ember. Ezért tartjuk fontosnak, hogy az óvodában is használjuk a mondókákat. Jellemző, hogy e játékok során a rövid, de intenzív koncentrációt, összpontosítást a lazítás, a feloldódás, a nevetés követi.

Az ölbeli játékok egy része a test részeit, másik része csak 1-1 testrészt segít megtanulni. Utalnak tempóra (gyors-lassú), mozgásformára, de bennük rejlik a beszédhangokkal való játék, a nyelvre jellemző szabályok elsajátítása is. Mindezek értelmében e játéktípus fejleszti a testtudatot, a nyelvérzéklet, a beszédértést, a szókincset, a ritmusérzéklet, az egyensúlyérzéklet, a koncentrációs képességét, az asszociációt, a képi és fogalmi gondolkodást, az elvonatkoztatást, segít megismerni a világ dolgait.

Mese, vers- mondóka válogatásnál figyelembe vesszük, az életkori sajátosságok, és az óvodai menetrendet meghatározó témahetek tükrében:

Kiscsoportban:

- rövid, egyszerű állatos meséket
- rövid verseket, verses meséket
- láncmeséket
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel, melyek átjárják a mindennapi tevékenységet, vagy kapcsolódnak az aktuális témához

Középső csoportban:

- hosszabb verseket, meséket tanulunk
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket
- próbálkozunk a dramatizálással, bábozással
- mindennapi élet mondókáinak, témahetek mondókáinak alkalmazása.

Nagy csoportban:

- több versszakos verseket
- verses meséket
- tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg
- hosszabb történeteket memorizálunk
- dramatizálunk
- egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket
- kitalált mesék, vagy történetek elmondására adunk lehetőséget

A kisgyermek életkori sajátosságaiból adódóan verseinkben a rövid, tömör, színekkel teli verseket szedjük csokorba. A játékos mozgással összekapcsolt mondókázás, verselés átszővi a

gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek.

Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.

A dramatizálás, bábozás formálja a gyermekek alkotó fantáziáját. Az esztétikus előadásmód lényeges, ugyanakkor nem akadályozzuk meg a gyermekeket a belső képük alakításában, fantáziájuk szárnyalásában.

Aktív és passzív szókincsüket folyamatos alakítjuk és gazdagítjuk.

Irodalmi élményeik hatására fejlődnek érzelmeik, értelmi képességeik, és erkölcsük.

Célunk és elveink:

A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Ráébresztani a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érezze magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenítsen meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Feladataink:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, mondókák dramatikus játékok segítségével
- A gyermek saját vers- és mesealkotásának önkifejezésének segítése.
- Mindennapos mesélés, verselés, mondókázás

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. Az anyag kiválasztásánál érvényesül a pedagógiai, pszichológiai tudatosság. Mindhárom korcsoport

részére olyan verseket, meséket, mondókákat választunk, amelyek közvetítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, mondókázás, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt ölbeli játék, fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában.

Lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyerekekkel együtt sokszor ismételjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végig hallgatására. Arra törekszünk, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásnak. Először óvónői előadásban, majd a nagyobb gyerekekkel és a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábokat. Párbeszéd formájában előadott rövid jeleneteket és a bábok számát fokozatosan növeljük.

A vers, mese, dramatikus játékhöz csak kellékeket használunk, ami elősegíti képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

A nagyobb gyerekekkel egyre több alkalommal bábozunk, dramatizálunk a kisebbeknek, amely az óvodai ünnepek, rendezvények színfoltját is jelentik egyben.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, mondóka, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyerekek arcán megjelenik a megfélelmező áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsaszövegű kiolvasók ismételgetése. Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg és élményhez kapcsolódva mutatjuk be. Törekszünk arra, hogy kerüljük az éneklő hanglejtést. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Az 5-6-7 éves gyermekeknél minden alkalmat felhasználunk az ismételgetésre, kiolvasók, rigmusok, mondókák mondogatására. Találós kérdésekkel, rímjátékokkal játszunk, mondogatjuk az előző években tanult verseket.

A gyerekek segítségünkkel megjelenítik a meséket és az átélt élményeket, rögtönöznek bábjátékot. A többször hallott egyszerű meséket önállóan is el tudják dramatizálni, bábozni.

A délutáni pihenés alatt folytatásos meséket, történeteket olvasunk fel a gyerekeknek. Lehetőséget adunk a mese önálló befejezésére, új mesék kitalálására.

A mesehallgatás szervezése:

A mesehallgatásnak állandó helye van a csoportban. Mindig a meseszőnyegre megyünk és itt helyezkedünk el.

Gyertyagyújtás is fokozhatja a meghittséget, a nyugodt légkörű mesehallgatást. Ugyanazt a mesét több alkalommal is elmeséljük, változatos előadásmódokban, hogy több oldalról is érzékelhessék a gyerekek a mese mondanivalóját. A dramatizálás, eljátszás a gyerekek igénye alapján történik. Hagyjuk, hogy a gyerekek maguk térjenek vissza a mese által okozott átszellemülésből.

A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével:

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, mondóka, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén :

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kiscsoportosoknak és maguk szórakoztatására is.
- Használják a különböző mondókákat a nap folyamán
- Megjegyznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelésnek a gyermek egész lényét át kell hatnia. Óvodánkban a zenei felkészítés kiegészül az óvodai hagyományápolás- népszokások körével, mondókázással.

Az énekes népi játékok , népi mondókák, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az ének-zene komplexen kapcsolódik a külső világ tevékeny megismeréséhez. A megismert dalanyag sokirányú nevelő hatása mellett jól szolgálja a valóság hangulati elemeinek megéreztetését. A zenei nevelés a mesékkal, versekkel és az anyanyelvi neveléssel van a legszorosabb kapcsolatban. A mondókák, a dalok szövegének hangleadását, ritmusát pontosan követik a gyermekdalok. Az új szavak a szókincset bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös éneklés. Fontos, hogy a gyermekek felszabadultan énekeljenek. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi

gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, örömet jelentenek a gyermekeknek, közben fejlődik esztétikai fogékonyságuk, zenei ízlésük, magatartási kultúrájuk, és mindennapi tevékenységüknek részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. Éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat alkalom.

Itt is fontos a mondókák szerepe, hiszen az ölbéli játékok fejlesztik a beszédértést, beszédfejlesztést, ritmusérzéklet, zenei, érzelmi intelligenciát, értelmi képességeket, mozgáskoordinációt.

Erősíti, az óvónő-gyermek kapcsolatot, a „veled vagyok” hangulatot, része a zenei nevelésnek: fejleszti a tempóváltás képességét. A művészeti nevelés bölcsője, növeli a koncentrációs képességet, figyelmet, memóriát. Hozzájárul a beszédfejlődéshez, szókincsgyarapodáshoz, a világ megismeréséhez.

A gyermeknek a személyes kapcsolatokra, sok érintésre, szabad mozgásra, játéktérre, élő énekszóra, elfogadó szeretetre, kevés, de biztos korlátra, pozitív, támogató kommunikációra van szüksége.

Ritmus és dallam együttes, fiziológiai hatása: egyenletessé teszi a légzést, befolyásolja az izomtónust, érzelmeket aktivizál, beindítja a képzeletet, és emlékezetet, hozzájárul a kommunikáció képi fejlődéséhez. Zenei nevelés nélkülözhetetlen a személyiségfejlődés szempontjából, mivel befolyásolja a szocializációt, a hangulatot, közösségformáló hatása van. Éneklés közben az agy kikapcsolja a félelem központot. Az éneklés összetett, kreatív teljesítmény. Az éneklés fejleszti a szociális kompetenciákat, megalapozza a személyes és személyközi intelligenciát. Fejleszti a testtudatot, finommotorikát, feltétele a differenciált gondolkodásnak.

A tánc, népi gyermekjáték fejleszti a személyiséget (leválás az anyáról, énkép kialakulása, szocializáció, tágabb környezet megismerése, nemi identitás, nemzeti identitás). A magyar népi játékok közt vannak közösen játszható játékok, de kifejezetten fiús és lányos játékok is. Mivel ezeknek a kitalálójuk maguk a gyerekek voltak, életkori sajátosságuknak megfelelőek ezek a nemi identitást alakító játékok. Fontos, hogy a gyerekek merjék egész testükkel kifejezni magukat, ez segíti a kommunikációt, növeli az önbizalmat, fejleszti a finommotoros készségeket, ami által fejlődik a beszédkészségük is. A mozgás fejlődése együtt jár a gondolkodás fejlődésével. Ez egy oda-vissza ható folyamat. A kommunikációnak számos eszköze van ezeknek csak egyike a verbális kommunikáció (beszéd) – a mimika, tekintet, mozgásos kommunikáció, vokális kommunikáció (hanghordozás), testtartás, térköz, összefoglaló néven a metakommunikáció éppoly fontos, mint a beszéd. A tánc és a játékok során az introvertált gyerekek kinyílnak, az extrovertált gyerekek megtanulnak együttműködni. A tánc egyfajta egészséges önbizalmat alakít ki, és szabályoz.

Célunk:

Olyan önfeledten éneklő gyermekek, akik bátran vesznek részt a tevékenységben, tudnak egymáshoz alkalmazkodni, és figyelembe veszik társaik különbözőségét.

Feladatunk:

Kiscsoportban legfontosabb feladatunk: a gyermekek figyelmének felkeltése, megfelelő hangmagasságú, tiszta énekléssel az egyenletes lüktetés megéreztetése.

- éneklés egy- két gyermekkel
- ölbeli játékokkal
- höcögtetőkkal
- kis hangterjedelemű gyermekdalokkal
- mondókákkal
- játékos, utánzó mozdulatokkal (helyben)

Középső csoportban feladatunk:

- játékos közös éneklés, kisebb csoportban.
- bábbal egyéni éneklésre serkentés
- körbejárás elsajátítása
- egyenletes lüktetés megéreztetése járással
- akusztikus inger és a mozgás összekapcsolása (taps, dobbantás stb.)
- utánzó mozdulatok, változatos sorformák játéka

Nagy csoportban feladatunk:

- a csoport tisztán énekeljen, az óvónő indítása után egyedül is
- a tiszta éneklés javítása csoportban és egyénileg

Pl. szerepcserés, párválasztós, sorgyarapodós játékok

- tempó és dinamika összekapcsolása
 - zenei kreativitás fejlesztése: karmesteres játékkal, mondókák dallamosításával
- kérdés- felelet játékokkal stb.

- nagyobb hangterjedelmű dalok, népdalok, énekes játékok megtanítása

Minden korcsoportban a kezdeményezések kötetlenek.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy két szólamban és kánonban is énekeljünk a gyerekeknek. Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Folyamatosan bővítjük az ének-zenei eszközeinket / ritmus,-dallamhangszerek, fejdíszek, néptánc ruhák, kendők, kalapok tárházát/, amelyeket a gyerekek szívesen használnak.

Zenehallgatás alkalmával lehetőségünk van arra, hogy hangszeres zenei élményt nyújtsunk, alkalmanként más népek kultúrájából származó dalokat, zenei alkotásokat ismertessünk meg a gyermekekkel.

Mindig az adott csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve döntünk arról, hogy milyen formában valósítjuk meg a zenei nevelés feladatait.

Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben:

Az őszi jeles napjai

- szüret (szeptember 1 – október 15)
- Márton napi lampionos vonulás

A tél jeles napjai

- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Mikulás (december 6)
- Karácsony (december 24,25,26)
- Farsang (vízkeresztől - hamvazó szerdáig)

A tavasz jeles napjai

- Március 15 Nemzeti Ünnepe
- Húsvét
- Május elseje, májusfa állítása
- Pünkösöd
- Anyák napja
- Évzáró

Fejlődés eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a dalokat, rigmusokat.
- Várják, igénylik az éneklést, gyermekjátékot, táncot
- Örömmel énekelnek, játszanak népi gyermekjátékot, hallgatnak zenét, zenélnek, táncolnak
- Használják a különböző mondókákat a nap folyamán
- Megjegyeznek 10-14 mondókát, 15-20 dalt.
- Élvezzék a zenehallgatásra felkínált zeneműveket, előadott produkciókat, vállalkozzanak önálló előadásra

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolással, mintázással, kézimunkával, barkácsolással a gyermekek élmény és fantázia világát gazdagítjuk, képi kifejezésüket, tér, forma, szín képzeteket alakítjuk. Gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.

Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehetőséget biztosítunk élményeik, gondolataik különböző technikákkal történő kifejezésére.

A technikák megválasztásában nagy szerepet játszik az óvónő kreativitása , az alábbiak javaslatként jelennek meg:

Mintázás: Homok, agyag, lisztgyurma, főzött gyurma, plastilin, olajosgyurma, gyúrt tészta
Rajzolás: Pálca, zsírkréta, porkréta, porpasztell, gioconda, ceruza, filctoll, textílfestő toll, tus, toll

Festés: nyomdázás, kézzel festés, szivacsfestés, vízfestés, aquarell, tempera, olaj, textil, selyem, üvegfestés,

Papírmunkák: Origami, tépés, vágás, ragasztás, mozaikkészítés, negatív képkészítés, árnykép

Kézimunka Varrás, fonás, szövés, körmöcske, hímzés, fűzés

Segítséget nyújtunk egyéni elképzeléseik érvényesítéséhez, önkifejezésükhöz. A szem- kéz koordinációjukat, finommotorikus képességüket változatos formában fejlesztjük. Olyan élményeket biztosítunk, amelyek segítik önkifejezési vágyukat, alkotó kedvüket. Felfedeztetjük a gyermekekkel környezetük szépségeit. Spontán alkotókedvükre építünk, ebből bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. Példát mutatunk a gyermekeknek. A csoportszobában az eszközök elérhetőek a gyermekek számára. A nap bármely szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, kézimunkázhatnak és barkácsolhatnak. Szövünk rongyból, formálunk agyagból, fonunk csuhéból, vesszőből. Bemutatjuk a műalkotásokat, a népművészeti tárgyakat, akár eredeti, akár reprodukció formájában.

Az elkészült műveket kiállítjuk az öltözőben elhelyezett faliújságon. Az aktuális témának megfelelően a legszebb gyermekmunkákkal díszítjük az óvoda folyosóit.

Lehetőséget biztosítunk, hogy más csoportba járó gyermekek munkáit is időről időre valamilyen közös téma alapján megtekinthessék. Az óvodásoknak kiírt rajzpályázatokra a vállalkozó szellemű gyermekek munkáit rendszeresen elküldjük.

A tevékenység közben a gyerekek felszabadultan beszélgethetnek, értékelhetik egymás és saját munkáikat, énekelhetnek, verselhetnek, mondókázhatnak.

Célunk:

A képi, plasztikai kifejezőkészség fejlesztése, esztétikai igényesség, képi gondolkodás fejlesztése, tér, forma, szín képzetének gazdagítása

Feladatunk:

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése:

Az óvónő az óvodába kerülő 3-4 éveseknek tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. A tevékenységek a képalakítás,

a plasztikai munkák és az építés köré csoportosíthatók.

Nem tervezhető a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a javaslat: a gyermek az elkészült firkák után fogalmazza meg, hogy mit alkotott. A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad

témaválasztásra. Alkossanak a gyermekek képeket festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba-homokba karcolással, nyomattal stb.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerkedjenek az anyagok alakíthatóságával nyomkodva, ütögetve, gyurkálva. Legyen biztosítva a mindennapi agyagozás, gyurmázás.

A legkisebb óvodások is ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Teremtsünk olyan lehetőséget, hogy szívesen beszéljenek alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak. Ezért a rajzos munkaterületen alakítsunk ki egy esztétikus polcot, képtároló lehetőséget, hogy sokáig tudjanak gyönyörködni alkotásaikba.

A gyermekek az óvodában évszakonként megrendezett ovi-galériával ismerkedjenek meg. Kis csoportokban többször legyen módjuk megnézni, megcsodálni a kiállított alkotásokat. A gyermekek a kiállított alkotásokról nyilvánítsanak véleményt. Az óvoda ovi-galériája legyen az 5-6-7 évesek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, beszélgető helye, ahol a műalkotások hangulati, formai, színbeli hatásáról esik szó. Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Az óvónő a 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét gazdagítsa, bővítse tovább. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolható témajavaslatokkal, s ezekhez legkifejezőbb legmutatósabb technika kapcsolásával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc-és rost írókat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek nagyon szeretnek spárgából, fonalakból, textiltől, termésekből képeket komponálni, teremtsünk erre is lehetőséget. A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához. Az építés során próbálkozzanak a tér variálásával, az építés részletezésével. Használjanak ehhez pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, térelválasztó elemeket, berendezési tárgyakat. A gyermeket aktivizáljuk az eszközök előkészítésére, tisztán tartására, elrakására.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvónő segítse a képi, a plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését. A képalakító alkotás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. batik, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkar, lenyomatok stb. alkalmazását.

Tevékenységhalmazok:

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. A gyermekek alkalmazzanak a képalakításhoz minél

eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon. A gyermekek plasztikai munkájában is jelenjen meg a közös térbeli, többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék, élethelyzet stb.

Az óvoda „legidősebbek körében” alakítsuk ki az ajándékkészítés igényét. Biztassuk őket, hogy az ünnepekre, a vendégek fogadására készítsenek ajándékot szüleik, vendégeik részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbjeire és felnőttjeire is. Éljük át minél gyakrabban az ajándékozás örömét. Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. A gyermekek legyenek megtervezői a környezetalakító, díszítő munkának. Vonjuk be a szülőket is az óvoda szépítésébe. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl.: búvóhelyeket, mobil színpadot, drámajátékhoz szükséges egyszerű díszleteket stb. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését is. A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő, illetve gondozzanak minden anyagot, eszközt, amelyek az alkotó tevékenységhez szükségesek. Az óvónő több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa a gyermekeknek.

Óvodáskor végére elérendő fejlettségi szint:

- Emlékezet után tárgyakat, eseményeket (jelenség szerűen: részletes, díszített), személyeket (teljes profil) ábrázolnak.
- Megfigyelés után kiemelik a lényeges jegyeket, hangulati elemeket (térábrázolásban takarás).
- Elképzelés után ábrázolnak meseszereplőket, meserészleteket, eseményeket, mozgást (sok ízületből) (zenei aláfestésre is).
- Díszítéssel sorakoztatnak, rendeznek változatos színekkel, mintákkal, anyagokkal.
- Kézimunka során vágnek, hajtogatnak, ragasztanak papírt, textilt; termésekből, kavicsokból képet, játékot készítenek; varrnak papírra, textilre; egyszerű szövést, fonást, csomózást végeznek.

Mozgás

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével gazdagítjuk a szókincsüket, az elvont gondolkodást, és a keresztszternak fejlődését segítjük a mozgásformák megnevezésével. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énképet alakítjuk.

Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszichomotoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is.

A természetes hely-és helyzetváltoztatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is.

A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, - lateralitás, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is.

A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg:

A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia / érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza. A társakkal végzett együtt mozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás fejlesztésének területei:

Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást. A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást. Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez mind a csoportszobában, mind az udvaron. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban.

Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét.

3–4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában, illetve lehetőséget adunk az asztalok alatti bújócskázáshoz.

4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célbadobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékban a különböző libikókák, a füles labda, a lépegető alkalmasak.

5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, varrás, gyöngyfüzés vagy legózás, konstruálás stb. Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Kötelező testnevelés foglalkozás

Heti egy alkalommal szervezzük a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron. Minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellett aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.

A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is. A szervezett mozgásfoglalkozás során biztosítjuk a terem megfelelő átrendezését, a ruházat könnyítését, a mozgás tevékenység közbeni folyamatos friss levegő biztosítását. Az óvodában rendelkezésre álló tornaszerek felhasználását mesetornával, bábos tornával, ovis jógával, egyéb mozgásos tevékenységgel egészítheti ki az óvodapedagógus, figyelembe véve a csoport összetételét.

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percre tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal.

Teremben, öltözőben az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra. Törekszünk arra, hogy minél többet tartózkodjunk a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait.

Célunk:

A gyermekek fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, illetőleg a mozgásos sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése.

Feladatunk:

A nagy- és finommozgások és fizikális erőnlét fejlesztése

- egyensúlyfejlesztés
- szem-kéz-szem-láb koordináció
- ritmikus tevékenységgel a ritmusérzék fejlesztése

Testséma fejlesztése

- testrészek ismerete,
- a test koordinációjának alakítása,
- a testfogalom kialakítása,
- a kezesség (lateralitás fejlesztése, a dominancia) erősítése

A vesztibuláris rendszer fejlesztése:

- statikus és dinamikus egyensúly gyakorlatok
- reflexgátló gyakorlatok
- kitámasztást erősítő gyakorlatok

A két testfél mozgásának harmonizálása

A tapintást, mozgásérzékelést (taktilis és kinesztétikus) egyensúlyérzéklet fejlesztő gyakorlatoknál a jobb és baloldal érzete a kiegyenlítő mozgások folytán felerősödik. Ennek oka, hogy az egyik oldal feszítése a másik oldal hajlítása létrehozza az egyensúlyi helyzetet.

Lépések:

- egy-egy testrész elkülönített mozgás
- páros testrészek egyidejű mozgása
- négy végtag együttmozgása (kezek és lábak ugyan azt a mozgást végzik, de asszinkronban)
- szimmetrikus végtagok asszinkron mozgása (kerékpározás)
- négy végtag térben és időben összehangolt ritmikus mozgása

Óvodáskor végére elérhető fejlettségi szint:

- testalkata, teherbíró képessége életkorának megfelelő
- mozgása összerendezett harmonikus
- finommotorikus mozgása megfelelően fejlett
- kialakult a testsémája, oldalisága
- mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

17. Külső világ tevékeny megismerése

A gyerekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről lehetőséget biztosítunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására.

Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítjuk az aktív és passzív szókincsüket. „Optimális” helyrajzi adottságunk elősegítik, hogy természetes környezetben tevékenyen tapasztalhassanak folyamatosan a gyermekeink.

A környezet feltérképezése után változatos tevékenységeket szervezünk, melyeken keresztül tapasztalatokat gyűjthetnek, szerezhethetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Fontos feladatunk:

- séták, kirándulások szervezése a szabad természetben,
- közvetlen környezetükben a természetsarok kialakítása, amely alkalmas a megfigyelésekre.
- a közeli város adta lehetőségek maximális kihasználtsága: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, múzeumok

Minden évben 1 napos erdei óvodát szervezünk.

A környezeti nevelés színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területtől, szinte körbefogja azokat, ezért az évszakok témakörét alapul véve tervezzük és szervezzük óvodai életünket. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk. Feladatainkat a gyermekek spontán érdeklődésére alapozva, illetve korosztálynak megfelelően a gyermekekkel együtt tervezzük meg. A gyűjtő munkákba a szülőket is aktívan bevonjuk. Tervezésünk során a környezeti nevelés szorosan összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jellegű tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítélőképességük fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.

Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatók. Lehetőséget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejlődésére, a környezet alakításában.

Célunk

- A közvetlen és tágabb környezetben rejlő szépségek, értékek, összefüggések változatos tevékenykedtetés közbeni felfedezése, a lokálpatriotizmus megalapozása.
- A természeti – tárgyi – emberi környezet megismerése során matematikai tapasztalatok gazdagítása; mennyiségi, alaki, tér és síkbeli viszonyok felismertetése.
- A fenntartható fejlődés szokásainak megismertetése, elsajátítása (úgy, mint komposztálás, újrahasznosítás)
- A környezetalakító munkavégzés jelentőségének, esztétikumának érzékeltetése.

Feladatunk

- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy megtapasztalhassák, megismerhessék környezetüket, hogy értékrendjükbe valós súlyának megfelelően épüljön be.
- Igény alakuljon ki környezete megóvására, fenntartására, a szükségleteknek megfelelő alakítására.
- A 3 – 6 – 7 éves korban tervezhető élmény és tapasztalatszerzési alkalmak biztosítása.
- Munkajellegű tevékenységek tervezése, feltételeinek megteremtése.
- Megfelelő szervezeti formák kialakítása, a kommunikációs készség fejlesztése.
- Fontosnak tartjuk a környezettudatos és környezetbarát életvitel megalapozását, kialakítását annak érdekében, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten képesek legyenek a közvetlen és tágabb környezetükben jelenlévő problémák felismerésére és kezelésére.

Az óvodai külső világ tevékeny megismerése (környezetismeret)i anyag témaköreit két csoportba sorolhatjuk:

1. **társadalmi környezet** (e témakörök tartalmazzák a gyermeket közvetlenül körülvevő világ jelenségeit):család, óvoda, haza , közlekedés , település, ahol élnek, elsősztályosok lesznek
2. **természeti környezet** (a gyermek számára érdekes és vonzó jelenségekkel, ismeretekkel foglalkozik) ember, élő természet: növények, állatok, élettelen természet: évszakok, időjárás, természeti jelenségek

Az óvodai külső világ tevékeny megismerése korcsoportonkénti elrendezésének szempontjai:

a/ Az adott korcsoport ismeretei és fejlettségi szintje: A gyermekek óvodába lépésüktől iskolába kerülésükig számottevő fejlődésen mennek keresztül fizikailag és pszichikailag is. Más szinten, más mélységben, más terjedelemben képesek megérteni az anyagokat a 3-4 éves és az 5-7 éves óvodások.

b/ A környezet helyi adottságait figyelembe kell venni.

c/ Az aktualitás érvényesítése

d/ A linearitás és a koncentrikusság: az ismeretek lineárisan bővüljenek, koncentrikusan mélyüljenek. Ugyanaz az anyag magasabb szinten ismétlődik a nagyobb korcsoportban.

e/ Az egyes témák komplex felfogása: az egyes témák elrendezése, feldolgozása során valamennyi ismeretkörre gondolnunk kell, amely a 3-6 évesek számára megérthető.

Specifikum	Tartalmi elemek	Időkeret
Környezeti percek	Növényápolás Tanulási folyamatban a projekt témához kapcsolódva probléma helyzetet generál az óvónő felhasználva a: - kísérlet - szituációs szenzitív játék elemeket - matematikai tapasztalat szerzés lehetőségeit	Naponta
Környezet védelem	Környezetvédelmi szabályok alkalmazása: - óvodában - terepsétán - erdei táborban - kirándulásokon	Folyamatosan
Élősarok működtetése	gyűjtött termékek rendezése sarok rendben tartása	Folyamatosan
Játéktár- játékgyűjtemény	Kognitív gondolkodás Mozgás öröme, téri tájékozódás, testkép Stratégiai játékok	Folyamatosan
Újrahasznosítás	Termékek tárolása, felhasználása , Műanyag flakonok , dobozok kreatív felhasználása	Alkalomszerűen
Környezeti világnapok programsorozat	Környezeti szabályok alkalmazása Állatok világnapja 10. 04. Víz világnapja 03. 22. Földnapja 04. 22. Madarak és Fák napja 05. 10.	Alkalomszerűen

Zöldnapok az óvodában	Szüret Madár Karácsony gyümölcs és zöldség napok	Alkalomszerűen
-----------------------	--	----------------

Környezetvédelem

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében / szelektív szemetes használat, levélseprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása/. Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma. Mindezekkel elősegítjük a környezettudatos magatartásuk formálását, alapozását, alakítását.

Szervezünk környezetvédelmi programokat,, a melyeken közelről megnézhetjük az őshonos növényeket, és megismerkedhetnek környezetünk állatainak életmódjával. A szülők segítségével természetes környezetükben találkozhatnak a gyermekek különböző háziállatokkal.

Óvodánk kalendárium:

Október 04. Feladat ajánlás: Jelszónk:	Állatok világnapja Közvetlen környezetünkben állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk. Ne félj a bogaraktól, rovaroktól, ismerd meg őket!
Március 22. Feladat ajánlás: Jelszónk:	A víz világnapja A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel! Vigyázz a patakok, folyók, tavak, vizek tisztaságára!
Április 22. Feladat ajánlás: Jelszónk:	A föld napja Szép környezet kialakítása, virágok, bokrok, facsemeték ültetése. Értékeink megóvása. Szeresd a fákat, virágokat! Soha ne tépd a vadvirágot, ne törd a fákat, bokrokat Válassz egy fát, vigyázz rá, gondozd!

Május 11.	Madarak és fák napja
Feladat ajánlás:	Környezetünk madarai: keress madarakat!
Jelszónk	Ne bánts a madarakat és más állatfajtaikat

Ünnepek, hagyományok, rendezvények:

A népi hagyományainkat aktuális, komplex módon jelenítjük meg a mindennapi tevékenységekben. Törekszünk az énekes,- mondókás, dramatikus játékok hitelesebb, élményszerűbb átadására. Természetes és sokrétű módon alkalmazzuk óvodai életünkben népköltészeti értékeinket és népmese hagyományainkat.

Igénybe vesszünk külső- és belső segítséget a helyi hagyományok és népi motívumok feltárásában.

Szokások, hagyományok, rendezvények	Jelképek, programok
Szüret	Must készítés, séta
Márton nap Adventi készülődés	Lámpás felvonulás Munkadélutánok szülőkkel
Mikulás ünnepség	Mikulás várás
Luca nap	búza ültetés
Karácsonyi készülődés	dalok, versek
Farsangi mulatság	jelmezes bál
Március 15.	huszárok, csákók, zászlók, falovak
Húsvét	tojásfestés, locsolkodás
Anyák napi megemlékezések, Évzárók, Ballagás	
Kirándulás	

Matematikai ismeretszerzés

A környezet megismerése során, és minden egyéb tevékenység során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak.

A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, gondolkodási műveletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége. A gyermekekkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus gondolkodást. Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez.

Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási műveleteik, készségeik, képességeik, fejlődjenek.

Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, tő- és sorszámnevekkel, egyszerű labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszerű és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb gyűjtőfogalmakkal.

A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk az önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.

A differenciált fejlesztést mikro csoportos foglalkozás keretein belül valósítjuk meg.

Fejlettségi szint óvodáskor végére:

Ismerjék:

- lakásuk címét
- szüleik foglalkozását
- a közlekedés színtereit, a fontosabb közlekedési eszközöket
- az alapvető közlekedési szabályokat
- testrészeit (testséma tökéletesedik, énképük kialakul)
- a napszakokat, évszakokat
- környezetük fontosabb növényeit, állatait
- a környezetükben lévő intézményeket
- a színeket

18. Munka jellegű tevékenység

Az óvodás korú gyermek óvodai életében a munka jellegű tevékenységek, a kooperatív tanulási formán keresztül fontos szerepet kapnak.

A gyermekek aktív részvételével, és érdeklődésével a munka jellegű tevékenységekben kreatívan fejlesztjük a gyermekek együttműködési készségét.

A mikrocsoportos formában történő munkamegosztás hozzátartozója módszerünk alkalmazásának.

A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakítása (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) tevékenységeken keresztül történik.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját.

Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. A tevékenységhez kapcsolódó, spontán beszédhelyzetekben

megjelennek a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérés, köszönés, dicséret verbális kifejezései), a munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak. A gyermek értékelése differenciáltan, konkrétan, reálisan, önmagához mérten történik.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és a projekt munkának. Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés
- testápolás, mosdózás,
- étkezés.

Naposi munka

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és egyéb csoportonkénti szokások. Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készségségben legyenek.

Alkalomszerű munka

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges. Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítségnyújtás a kisebbeknek, stb.

Felelősi munkák

- öltözőfelelős,
- mosdófelelős

Feladatuk: a mosdó, az öltöző és a cipők rendjének ellenőrzése, illetve a gyermekek figyelmeztetése, ha hiányosságokat vesznek észre. Naponta választott tevékenység. Fontos, hogy mindenki részt vegyen benne.

Kerti munka

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átéli munkájuk természetére gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti a természet szeretetére, megóvására nevelést.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés
- Csíráztatás, rügyeztetés
- Növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.

Növény gondozás

Csoportjainkban található cserepes virág, mely gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. virágültetés, locsolás.

Feltételek megteremtése:

- Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
- Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek, és az nem veszélyezteti testi épségüket.

Inkluzív pedagógia - Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással, - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Differenciálás

Már az óvodáskorban felfigyelhet a környezet a gyermek hiányosságaira. A megfigyelések alapján következtetni lehet a deficites képességre. Támpontok a gyermek megfigyeléséhez:

Tanulási problémák:

- 1.) rendezetlen, bizonytalan mozgás - egyensúly, térorientációs és testséma problémák.
- 2.) kialakulatlan oldaliság - testséma és térorientációs zavar.
- 3.) a gyermek nem tudja követni a mozgásokra vonatkozó utasításokat, még akkor sem, ha bemutatják neki - testséma, térorientációs zavar, elmaradás a nagymozgások szintjében.
- 4.) figyelmetlenség - belső rendezetlenség, az egymásutániség felfogásának nehézsége, terelhetőség, összefüggésben lehet az egyensúlyrendszer gyengeségével.
- 5.) rossz ceruzafogás - testsémazavar, finommozgási nehézségek.
- 6.) kusza rajzok, elmaradott rajzsint, a rajzolás elutasítása - térorientációs zavarok, a finommozgás fejletlensége.
- 7.) artikulációs problémák - beszédhang-megkülönböztetési nehézségek, sorbarendezési problémák.

Hiperaktivitás, figyelemzavar:

- 1.) nem figyel megfelelően a részletekre vagy gondatlan hibákat követ el a munkában

vagy más tevékenységben,

- 2.) nehézséget jelent a figyelem megtartása a feladatai vagy játéka közben,
- 3.) úgy tűnik, nem figyel, amikor beszélnek hozzá,
- 4.) nem követi az utasításokat vagy nem fejezi be a munkákat,
- 5.) nehézsége van a feladatok és a tevékenységek megszervezésében,
- 6.) elkerüli, nem szereti az olyan feladatokat, vagy ellenáll azoknak, amelyek tartós értelmi erőfeszítést igényelnek,
- 7.) elveszti a feladatokhoz vagy tevékenységhez szükséges dolgokat,
- 8.) külső ingerek könnyen elvonják a figyelmét,
- 9.) a napi tevékenységben feledékeny

Kivételes képességű gyermek, tehetségígéret

- 1.) meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú memória
- 2.) az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni)
- 3.) gyorsan kialakuló, változatos és gazdag szókincs
- 4.) fejlett képzelőerő, amely megnyilvánulhat korai szerepjátékokban, korai figuratív rajzolásban, humorérzékekben
- 5.) magánál idősebb játszótársakat preferál (vagy pedig a sokkal fiatalabbakat, akiknek dirigálhat)
- 6.) absztrakt gondolkodás, amely ebben az életkorban főleg a nyelvi készségekben érhető tetten
- 7.) saját személyről való tudatosság és önreflexió korai megjelenése
- 8.) szenvedélyes (csillapíthatatlannak tűnő) érdeklődés a külvilág, az emberek, a tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése stb. irányában; már másfél-két évesen rengeteget kérdez, okokat és összefüggéseket próbál találni
- 9.) fejlett koordináció és finommotoros mozgás

Differenciálás lehetőségei:

- Motiváltság elérésében támaszkodhatunk a gyermek különféle késztetéseire, igényeire, szükségleteire
- Tartalomban való differenciálási lehetőség a gyermek igényére támaszkodik
- Célban, szintben való igazodás a gyermek igényeihez, tapasztalataihoz
- A módszerek használata is igazítható a gyermek igényeihez
- A munkaformák igazítása a gyermeki igényekhez
- A szervezés módjának igazítása a gyermeki igényekhez
- Irányítás módját is igazíthatjuk a gyermeki igényekhez

- Az információk megszerzése során a közvetítésmód csatornájában való igazodás a gyermeki igényekhez
- A gyermek-pedagógussal együtt töltött ideje
- Az információ megszerzése, vagy a tevékenység folyamatának struktúráját, felépítését is lehet igazítani az egyes gyermekek igényeihez
- Az egyes elemek egymásutániségében is igazodhat az óvodapedagógus az egyes gyermekek igényeihez, sajátosságaihoz
- A nevelés stílusában
- Pedagógus szerepében is igazodik az egyes gyermekek igényeihez
- A válaszadás módjában való igazodás a gyermeki sajátosságokhoz
- A munkavégzés ütemében, tempójában való igazodás a gyermekhez
- Önállóság fokában, segítségadás módjában

(Kőrmöci Katalin alapján)

19. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A másság:

a sajátos nevelési igényű gyermek mássága, az életkori, testi és pszichés jellemzők és szükségletek mássága, a nemzeti és etnikai hovatartozás következtében fellépő másság, a szociokulturális háttér következtében megmutatkozó másság, a tehetség, a zavar a fejlődésben, a magatartás és a viselkedés problémák következtében fellépő másság is...

Helyzetkép

A gyermekek eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodánkba. Egyre gyakrabban vannak jelen a nehezebb élethelyzetben, napi megélhetési gondokkal küszködő családok gyermekei. Az ilyen családokba felnövő gyermek a közösségbe kerülve többnyire gátlásokkal küzd, szorongó, nehezen kommunikál, konfliktushelyzetben többnyire agresszívan reagál. Nem ismeri fel saját képességeit, érzelmeit, nehezen értelmezi társai viselkedését. Sajnos az is gyakran előfordul, hogy nem ismeri nehéz körülményeit sem. Így óvodánkba nem jár egyetlen egy hátrányos helyzetű gyermek se, ami nagyban megnehezíti a probléma kezelését.

Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy az óvoda nyugodt, érzelem gazdag, derűs légköre segítse az esetleges sérülések kompenzálását. Az óvoda valamennyi dolgozója részéről elengedhetetlen a türelmes, elfogadó attitűd, a fokozott törődés, az egyénhez igazított elvárások, amelyek mintául szolgálnak a gyermek számára.

A szociálisan hátrányos helyzet kialakulását különböző károsan ható tényező befolyásolhatja. Ilyenek:

a családi mikrokörnyezet (pl.: rossz lakásviszonyok, jövedelmi viszonyok, munkanélküliség, kultúra megbecsülésének hiánya, alacsony iskolázottság, családtagok magatartása, helytelen nevelési módszerek, szülők kifogásolható erkölcsi magatartása) a családi házon kívüli környezet (pl.: utca, lakóközvet, szülők társas kapcsolatai, barátai)

Alapelv:

-A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, megszüntetése, elfogadása, egyenlő esélyek megteremtésével, szegregációmentes környezet kialakításával. -Integrációt elősegítő csoportalakítás.

Cél

-A szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése.

Feladat az óvodapedagógus számára

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése.

-Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés, a lemaradás mértékének, minőségének meghatározása.

-Korszerű óvodapedagógiai módszerek, differenciált foglalkozások, tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazása.

- Az intézményes nevelésbe illesztés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés elősegítése.

- Az egészséges életmód szokásainak (táplálkozás, tisztálkodás), és viselkedéskultúrájának alakítása, az egészségtudat kialakítása.

- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.

- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (játékok, ruhák, könyvek gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése, rendezvények látogatása).

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformák amennyiben szükségesek:

- Családlátogatás

- Szülői konzultáció biztosítása az óvónővel, gyógypedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel

- Szülőknek tartott óvodai előadások

- Anyagi gondokkal küzdő családok felvilágosítása az igényelhető támogatásokról

- Pályázatok figyelése

Intézményünk az Alapító Okirat szerint nem fogad SNI és ADHD besorolással rendelkező gyermekeket.

20. A gyerekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- a) az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- b) az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- c) a teljesítmények értékelésénél

- b) az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- c) a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- d) az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszűntetése során

Az óvoda integrációs programja

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek:

- esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Feladatunk:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Területei:

Az integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

1. szervezési feladatok
2. a nevelőtestület együttműködése
3. a pedagógiai munka kiemelt területei
4. együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
5. óvoda – iskola átmenet támogatása
6. szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

1. Szervezési feladatok

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása, valamint teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki:

- a védőnői hálózattal,
- az e területen működő civilszervezetekkel.
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlására az óvodai csoportok kialakításánál.

- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében, szülői értekezleteken, egyéni beszélgetések alkalmával alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.

2. A nevelőtestület együttműködése

- Óvodánk nevelőtestülete és alkalmazotti közössége rendszeresen tart munkatársi értekezletet.
- Tervezett látogatást szervezünk az óvodavezető, gyermekvédelmi felelős részvételével, ahol nézzük az egyes gyermekek fejlődését,
- alkalmazott pedagógiai módszereket,
- további feladatokat.

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- Anamnézis felvétele az óvodába lépéskor
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:
 - Egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokások kialakítását.
 - Szeretetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, érzelmi nevelést és szocializációt.
 - Értelmi fejlesztést.
 - Anyanyelvi nevelést. Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését.
- Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztését, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtését.

4. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, hátránykompenzációja érdekében kapcsolatot építünk az alábbi szervezetekkel:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatók
- Civilszervezetek

Célunk, hogy e szervekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való

kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

5. Óvoda – iskola átmenet támogatása

Az iskolai életmódra való felkészítés során fokozott hangsúlyt fektetünk a:

- a motivációra,
- a minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőségre, a gyakorlás biztosítására a tanulási képességek megalapozása érdekében,
- a tudás és az alkotóvágy kialakítására, erősítésére a minél gyakoribb pozitív megerősítés módszerével.
- A gyermekek számára iskolalátogatást szervezünk.
- Az iskolákkal kapcsolatot tartunk, és információt cserélünk a gyermekek haladási üteméről.

6. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Minden szülővel személyes, közvetlen kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy

- a szülők kérdéseikkel, bizalommal forduljanak a pedagógusokhoz és az óvoda vezetéséhez,
- megismerjük a családok szokásait, értékrendjét a gyermek szociális háttérét,
- bekapcsolódjanak az óvoda életébe.
- A gyerekekről fejlődési naplót vezetünk, amelyben az óvodába érkezéstől folyamatosan rögzítjük fejlődésüket. Ebbe a szülők fogadóórán betekinhetnek.
- A tájékoztatás alapjául:
 - a fejlesztési napló bejegyzései,
 - a gyermek alkotásai,

21. A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

Az óvodába nincs olyan gyermek jelen pillanatban, amelyik bármely nemzetiségi nyelvet gyakorolna.

22. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései az irányadóak.

Alapelvünk:

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tartása, védelme, erősítése, érvényre juttatása a meghatározó.

A gyermeknek joga van:

- A nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák. Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás).
- A gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vethető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyegetésnek, zaklatásnak, idetartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is. A gyereket közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékossága, egészségi állapota nem sérthető.
- A gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik, mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani. Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételét.
- A gyerek cselekvési szabadságát, családi életéhez, magánéletéhez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek ezen jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét. Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéshez, fejlődéséhez való jogát.

A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermeki jogok védelme:

a gyermeki jogok védelmére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

Szülői jogok és kötelességek

- A szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, intézményi minőségirányítási programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét, és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőnek betekintés céljából át kell adni.
- Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- Az intézmény vezetője és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.
- Kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, s abban tevékenyen közreműködhet.

- A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Biztosítsa gyermeke zavartalan és rendszeres óvodába járását.
- Amennyiben a szülő a gyermeket másik óvodába kívánja elvinni, akkor az új óvoda igazolasát meg kell kérni. A visszajelzés hiányában értesíteni kell az illetékes jegyzőt.
- Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyerek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg.
- Tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

Célunk:

A prevenció, a vidéken élő gyermekek esélyegyenlőségének növelése, a gyermeki jogok és érdekek érvényesítése, testi- lelki egészségüknek és a családban történő nevelésüknek elősegítése, szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Feladatunk:

- A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek és családok segítése.
- A gyermekek fejlődését korlátozó ártalmak kiszűrése, külső speciális szakemberek bevonásával / logopédus, Pedagógiai Szakszolgálat /.
- Külső segítőkkal, gyermekvédelmi szervekkel, intézményekkel való kapcsolattartás, együttműködés.

A társintézményekkel való kapcsolattartás mélyítése / bölcsőde, szomszédos iskolák, óvodák/ a prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

1. szint az óvodapedagógusok szintje:

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.
- Hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri.
- Szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását.
- Biztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését.
- Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki.

- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő,- óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében

2. szint gyermekvédelmi felelős szintje:

- Nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait.
- Az óvónő segítségével felméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermekeket.
- Nyilvántartást vezet a HH/HHH gyermekekről.
- Kapcsolatot tart a családsegítő szolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Koordinálja a probléma kezelését, feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket.
- A gyermekek és a családok anyagi és szociális helyzetéből fakadó különbségeit a család és más intézmények bevonásával, fenntartó közreműködésével a lehető legkisebbre csökkenti.
- Szükség szerint családlátogatásokat végez az óvónőkkel.
- A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megbeszélésére.
- Részt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett esetmegbeszélésen.

3. szint Óvodavezető szintje:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvónőkkel folyamatosan egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős, és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

23. Az óvoda kapcsolatrendszere

Család

Az óvodai és a családi nevelés egységének megteremtésére, nevelőpartneri viszony kialakítására és működtetésére törekszünk.

Az óvoda és család harmonikus kapcsolatának megteremtése a gyerekek fejlődése érdekében nélkülözhetetlen.

Alapelveink:

- A nevelésben az Óvoda ismerje el a család elsődlegességét, meghatározó szerepét.
- Az óvónő fogadja el a szülőt, még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal (ha a gyermek biztonsága nincs veszélyben) tisztelje a szülőt!
- Odafordulást, segítő szándékot érezzen mindenkor.
- A kapcsolat épüljön kölcsönös tapintatra.
- Szülői értekezletek témamegjelöléssel, szülői igény alapján is
- Családlátogatás felajánlása, az anamnézis érdekében
- Fogadóórák- tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
- Szülők bevonása az óvoda életébe
- ünnepek
- kirándulások
- hagyományápolás
- az óvoda épületének és udvarának szépítése
- folyamatos információnyújtás – napi megbeszélés, étrend kiírás, faliújság
- Karácsonyi, Húsvéti ajándékok megvásárlása
- kreatív munkadélután

A Fenntartóval való kapcsolattartást, a Fenntartóval való kapcsolattartás rendje határozza meg.

Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Nagyon sok segítséget kapunk tőlük a tanulási és magatartási zavarral küzdő gyermekek fejlesztéséhez.

Célszerűnek tartjuk, hogy a szakemberek lehetőségükhöz képest a gyermeket a saját csoportjában nézzék meg, mert a gyermek magatartási és beilleszkedési zavarai ott mutatkoznak meg.

Az általuk kezdeményezett konferenciákon, képzéseken képviseljük intézményünket. Szaktanácsadói tevékenységüket éves munkatervünk alapján, szükség szerint vesszük igénybe.

- Logopédiai Szakszolgálat.
- A fejlesztőpedagógus

24. Pedagógiai munka dokumentálása:

Tartalmilag:

- Az óvoda adatai, megnyitás, zárás
- A gyerekek névsora és jele
- A gyermekcsoport életkor szerinti elosztása
- A gyerekek születésnapja
- Hetirend
- Napirend
- A szerzett tanulás formái
- Nevelési terv

Egészséges életmód alakítása I. félév

Érzelmi, erkölcsi nevelés és társas kapcsolatok

I.félév

Első félév elemzése, értékelése Egészséges életmód alakítása

II. félév

Érzelmi, erkölcsi nevelés és társas kapcsolatok

Második félév elemzése, értékelése

- Őszi, téli , tavaszi, nyári tevékenységi terv
- Őszi, téli , tavaszi, nyári eseményterv, szervezési munkák
- Őszi, téli , tavaszi, nyári tevékenységi terv megvalósulásának elemzése, értékelése
- Éves értékelés
- Gyermekvédelmi munka a csoportban
- A gyermekek növekedése
- A gyermekek szociometriai vizsgálata
- Családlátogatások időpontja
- Család és az óvoda kapcsolata
- A nevelőmunka ellenőrzése
- Hivatalos látogatások
- Feljegyzések a csoport életéről

Fejlődés nyomon követése dokumentum

Az anamnézis felvétele óvodába járás előtt, a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája befogadás végére, az egyéni fejlesztési tervek, s azok értékelése félévenként történik (fogadóórák alkalmával, a szülőkkel megbeszélve, melyet aláírásukkal igazolnak)

A gyermekek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot,

elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

Az óvodapedagógus a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvodapedagógus. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét. Az óvoda nevelőtestületi szinten kidolgozott egységes egészségügyi szokásrendszerrel rendelkezik.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést, biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4-ed részét az óvodában kapják, ezért az óvoda a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű, legyen. Az étkezési szokásokat az óvodapedagógus úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, lehetőleg a folyamatosság módszerével éljen.

A dokumentumot november, május hónapban töltjük, az iskolába menőknél pedig januárban.

A kitöltést követően a szülőt írásban értesítjük a fejlettségi színtről, aki aláírásával jelzi egyetértését.

Egyéni képességfejlődés mutatói és fejlesztési tervek kitöltés útmutató

I. Szociális és érzelmi kompetenciák

- társas kapcsolatok, közösségi szokások, együttműködés
- érzelmek, motívációk, beállítódás, akarati tényezők

II. Értelmi kompetenciák

- gondolkodási műveletek
- pszichikus funkciók és érzékszervi szféra

III. Verbális kompetenciák

- beszédfejlettség,

kommunikáció

IV. Mozgásos kompetenciák

- nagymozgások
- finommotorika, dominancia

Speciális segítségnyújtás

Fejlettség jellemzői óvodáskor végén

Értékelés, szülő tájékoztatása gyermeke fejlettségéről

Pedagógiai, szakmai munka eredményessége

Az önértékelési kézikönyv Óvodák számára - alapján

- Milyen az óvodapedagógus módszertani, pedagógiai felkészültségét?
- Mennyire felel meg az óvodapedagógus tervezőmunkája az intézmény elvárásainak és az adott gyermekcsoportoknak?
- Milyen módszerekkel és milyen hatékonysággal segíti az óvodapedagógus a gyermekek játékát, önálló ismeretszerzését, tanulását?
- Hogy vesz részt az óvodapedagógus a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésében, fejlesztésében, oktatásában?
- Mennyire tud megfelelni az óvodapedagógus a gyermekek és a szülők egyéni elvárásainak?
- Hogy jelenik meg a közösségfejlesztés az óvodapedagógus munkájában?
- Mennyire felel meg az óvodapedagógus értékelő munkája az intézmény elvárásainak és a gyermekcsoportoknak?
- Véleménye szerint az óvodapedagógus az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt? (Csoportszoba elrendezése stb.)
- Véleménye szerint a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez az óvodapedagógus biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét a gyermekek számára?
- Milyen az óvodapedagógus kapcsolata a gyermekkel, szülőkkel?
- Milyennek tartja az óvodapedagógus kapcsolatát a kollégákkal?
- Milyen az óvodapedagógus intézményen belüli és kívüli szakmai aktivitása?
- Milyen innovációs vagy pályázati feladatokban vesz, vagy vett részt az óvodapedagógus?
- Miben nyilvánul meg az óvodapedagógus kezdeményezőkészsége, felelősségvállalása?
- Reális önismerettel rendelkezik-e az óvodapedagógus? Hogy fogadja a visszajelzéseket?
- Mennyire jellemző az óvodapedagógusra az önfejlesztés igénye?
- Mennyire elégedett az óvodapedagógus munkájának eredményességével?
- Mi(ke)t értékel leginkább az óvodapedagógus szakmai munkájában?
- Mi az, amiben szeretné, hogy változzon, fejlődjön?
- Van-e tudomása arról, hogy az óvodapedagógus online közösségeket, kapcsolatot létesít és tart fenn a szülők körében?
- Hogyan értékeli az óvodapedagógus konfliktusmegelőző és kezelő módszereit, képességét?
- Mennyire ismeri, és használja a pedagógiai programot, és az ahhoz tartozó szöveggyűjteményt?

A fenti szempontsor tükrözi azokat a szempontokat, amelyek megmutatják, hogy a pedagógusok mennyire ismerik, használják sikeresen az óvoda Pedagógiai Programját.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további nevelési elvek

A Pedagógiai Program a mondókák, mesék, dalok, drámajátékok használatát tartja a gyermekek személyiségfejlesztésének fő eszközének, ezért ezek fejlesztő hatásáról fontosnak tartjuk, hogy külön fejezetben szóljunk.

Mivel óvodánk egy kis községben helyezkedik el, ezért fontosnak tartjuk a hagyományokat. Régen a mondókák, ölbeli játékok a mindennapi élet szerves részét alkották. A gyermek életkorának megfelelően minden egyes szakaszhoz tartozott egy- egy mondókatípus, amely megteremtette a gyakorlás, tanulás lehetőségét, amelyre éppen abban az időszakban szükség volt.

A mondókák, ölbeli játékok által a kisgyermek apránként megismeri saját testét. A mondókák egy része az egész test képét felvázolja, míg a másik csoportjuk egy kiemelt testrészrel foglalkozik. A szöveg megnevez, így verbálisan kap információt, ehhez társul még, hogy a gyermek látja, hallja, és a testén érzi ugyanazt, így a mondókás játékok azonos időben több érzékszervet is megmozgatnak.

A mondókák által a kisgyermek nemcsak saját testéről kap ismereteket, hanem a természeti környezetről, illetve az emberi világ hétköznapi dolgairól. A szövegek változatos, gazdag nyelvi- formai világa elősegíti a kommunikációs készség fejlődését, szókincsük bővülését.

Mivel a mondókás játékokhoz mindig valamilyen mozgás társul, így fontos szerepük van térérzékelésnél, térhasználatnál, illetve az irányok kialakításában.

Ezeknek a játékoknak központi eleme az érintés, melynek segítségével érzelmi kapcsolaton alapuló tanulási folyamat jön létre, amely a kisgyermek életkorának megfelelő módszer a készségek, képességek és ismeretek elsajátításának. A játékok érzelmi színezetét emeli zeneiségük, ami szintén örömforrás a kisgyermek számára. Emellett többféle érzelem is megjelenik az együtt játszás során, félelem, bizalom, várakozás feszültsége. A befejező elem mindig valamilyen feloldás, amely gyakran megnevetteti a kisgyermeket.

Az óvodai beszoktatás időszakában rendszeresen használjuk az ölbeli játékokat, hogy átsegítsük a piciket a naponkénti elválás nehézségein, illetve hogy meghitt, szeretetteljes, biztonságot adó kapcsolatot alakítsunk ki, amely a későbbi együttműködésünket alapozza meg. Mivel óvodánkban vegyes csoportok találhatók, illetve, hogy szélesebb körben is alkalmazni tudjuk a mondókákat, ezért szeretnénk, hogy a nagyobb gyerekek is játsszák azokat a kisebbekkel. Így megmutathatjuk azt, ahogy régen az egyes generációk egymásnak örökítették át tudásukat, szájról szájra, kézzel kézre. Ezáltal csoportunk tagjai megtanulnak együttműködni, az együtt játszó párok között gazdagabb, tartalmasabb érzelmi kapcsolat alakul ki, növekszik empátiájuk.

(Sándor Ildikó: Tücsökringató, Hagyományok Háza 2005.)

A drámapedagógia a reformpedagógiák egyike. Felhasználja a beszéd, a zene és a mozgásos önkifejezés formáit. Hatékony eszköze a kapcsolatok fejlesztésének, a közösség kialakításának, a képességek fejlesztésének. Segítségünkre lehet a környezeti, művészeti nevelésben, a toleranciára, a másság elfogadására való nevelésben. Erőteljes szerepet tölt be az irodalmi nevelésben, a mesék feldolgozásában, mesedramatizálásban.

Eszközeivel feldolgozhatjuk a valós élet problémáit, a mindennapi élet főbb témáit, miközben a gyerekeket érzelmileg is megérintjük. Segítségével létrejön a komplexitás.

A dramatikus nevelés elősegíti: - a közösségben tevékenykedő ember aktivitását

- ön- és emberismeretét
- önálló, rugalmas gondolkodásának fejlődését
- testi, térbeli biztonságát, időérzékének fejlődését
- mozgását, beszédfejlődését

A drámajáték gazdagítja: - a nevelőmunkát

- színesíti a foglalkozásokat
- viselkedésmintát nyújt, amelynek révén a résztvevők biztonságosabban mozoghatnak az élet főbb területein
- segíti a kapcsolatteremtést

A kreativitás általános emberi adottság, de mint annyi más tulajdonság, fejlesztést kíván. A dramatikus alkotójátékok, kreatív játékok, drámajátékok, a drámapedagógia eszközei. Mindig a gyermek életkorának megfelelően választjuk ki az adott játékot. Ez függ attól, hogy a ritmusoságon van a hangsúly, vagy esetleg az érzékszervek fejlesztésén, vagy a szituációs játékokon.

Szöveg nélküli gyakorlatokon át a szöveges improvizáción keresztül jutunk el a történetek eljátszásáig, a mozgásos feladattól a szövegesekig, mert mozgás közben, könnyebben, természetesebben fejezi ki magát a gyermek. A nagycsoportos közösségi játéktól jutunk el az egyéni játékig, mert a kisgyermek csoportban sokkal oldottabb, mint egyéni megnyilvánulásban.

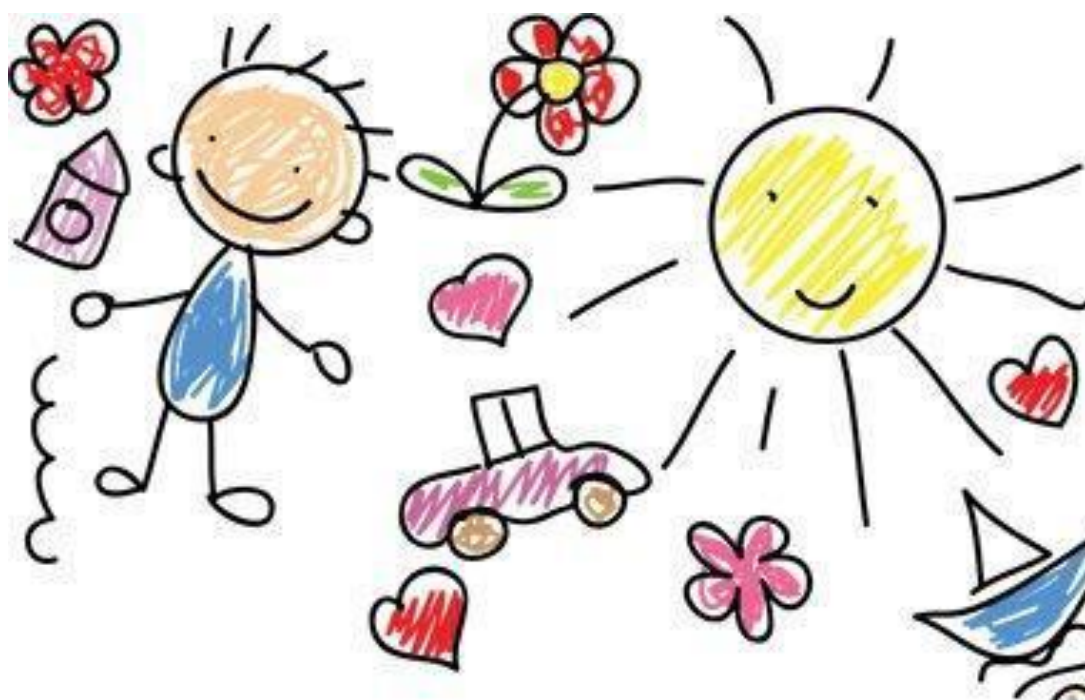
A gyakorlatokban, játékokban a kisgyermek újrateremti önmagát és környezetét. Kitér a fantáziájára, felkészül a művészeti alkotások befogadására, miközben önmaga is esztétikai értéket hoz létre. A játékok feladata a szociális, esztétikai érzék fejlesztése, kreativitás alakítása. Ismerkedjenek különböző élethelyzetekkel, az azokban való eligazodással, a döntéssel.

„ A mese olyan lelki táplálék, amely életre szóló nyomokat hagy a gyermekben. Egyrészt a mesélés sajátos szituációja, bensőséges hangulata adja meg az érzelmi biztonságot, azt a nyugodt, csendes és szeretetteljes légkört, amelyben meg lehet pihenni, el lehet lazulni, a

rítust, amivel le lehet zárni egy mozgalmas és eseménydús napot. Ám a kisgyerek a mesehallgatás során nemcsak a szülőre, hanem befelé is figyel, saját vágyainak megfelelő fantáziaképet alkot, ami segíti őt a nap folyamán felgyűlt belső feszültségei, negatív érzései, félelmei feldolgozásában. A mese az ösbizalom élményét erősíti meg, azt, hogy jó a világ, jó volt ide megszületni.”

(Kádár Annamária)

Ha egy gyerek sok mesét hallgat, sokkal jobban tud kapcsolatot kialakítani a környezetével, fejlettebb szókincssel és képzelőerővel rendelkezik majd. Az iskolában könnyebben megtanul olvasni és tudományos kutatások szerint nagyobb IQ-val is rendelkeznek majd. Tehát olvasunk és játszunk minél többet, hogy gyermekeink sikeres, magabiztos felnőttekké váljanak. A mesékről, dalokról szoltunk a Mesélés, verselés, és Ének , zene, énekes játék, gyermektánc fejezetekben

Boldog Óvoda Program

A Szigligeti Napközi Otthonos Természetvédő Óvoda dolgozói, úgy gondolták, hogy pedagógiai programunkba illeszkedik a Boldog Óvoda pályázaton való részvétel, melynek keretén belül „Boldogságórákat „tartunk a gyermekeknek.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Iskola” és „Örökös Boldog Iskola” cím elnyerésére. „A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek.

A pályázat egyik feltétele, hogy az óvoda legalább egy tanulócsoport bevonásával igazoltan tartson legalább egy Boldogságórát, és a program gyakorlását és fenntartását vállalja.

Óvodánk csoportja csatlakozott a programhoz.

A sikeres pályázat másik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Óvoda program megjelenítése az óvoda pedagógiai programjában.

Boldogságprogram és a Boldog Gyermekek Pedagógiai Program

Óvodánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal:

„A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.” (Boldogságprogram)

A Boldog gyermek Pedagógiai Program küldetése

Az a gyermek érzi jól magát a bőrében, amelyiket elfogadnak olyannak, amilyen ő maga valójában. Azt valljuk, hogy nevelésünkkel elfogadjuk a gyermekeket olyannak, amilyenek valójában, és támogatjuk személyiségük egyéni tempóban történő fejlődését. Minden gyermek más-más egyéniség, amit figyelembe veszünk a mindennapjainkban. Ahhoz azonban, hogy az utat megtaláljuk hozzájuk, segíteni tudjuk fejlődésüket, a legmegfelelőbb eszköz a kezünkben a mondókázás, mesélés, éneklés, a drámajátékok használata, a cselekvés közbeni ismeretátadás, a környezet megismerése, az alkotás.

Vállaljuk, hogy olyan nyitott, önálló véleményüket kifejezni képes, aktív, alkotni szerető gyermekeket indítunk útjukra, akik szívesen fogadnak be új információkat, képesek a mai iskolai elvárásoknak megfelelni. Ez csak úgy érhető el, ha jól érzik magukat, érzelmileg biztonságban vannak.

Mindezt szoros együttműködésben tesszük a családokkal. Ápolva a kapcsolatot közös programok, munkadélutánok és tematikus, segítő szülői értekezletek megszervezésével.

A Boldogságórák:

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A csoportunk havonta legalább egy Boldogságórát tart, melyről elkészíti beszámolóját, és egyik beszámolót feltölti a weboldalra.

